

// Автореф. дис. докт. пед. наук, М., 2008. - 64 с.

11. Маслова Н.В. Биоадекватные учебники. - М.: Институт холодинамики, 2001. - 34 с.

12. Маслова Н.В. Ноосферное образование. - М.: Институт холодинамики, 1999. - 308 с.

13. Маслова Н.В. Периодическая система Всеобщих Законов Мира. - М.: Институт холодинамики, 2005. - 184 с.

14. Маслова Н.В. Периодическая система Общих законов человеческого общества. - М.: Институт холодинамики, 2006. - 292 с.

15. Олійник Т.В. Перспективи ноосферної освіти в Україні // Ноосферна освіта в Україні. Методичний посібник. - Харків, 2009. - 335 с. - С. 10-15.

Гарбар Г.А.

д. філос.н., професор
кафедри музичного мистецтва
ВП «МФ КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ГОСТИННІСТЬ ЯК ГЛОБАЛЬНА ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасні проблеми глобалізації радикально змінюють світ й позначаються практично на всіх складових культури, вносять серйозні корективи в організацію суспільного життя. Завдяки технічним, технологічним, організаційним новаціям світ став відкритим, рухливим, непередбачуваним.

У наш непростий з точки зору діалогу культур час, відкриваються нові можливості види і форми спілкування головною умовою яких, є взаєморозуміння, терпимість і повага до культури партнерів по комунікації. В сучасних умовах різні форми контактів, а саме торгові стосунки, міграційні процеси, культурні й освітні обміни актуалізують проблему комунікації.

Відомо, що комунікація становить одну із найактивніших форм життєдіяльності людини, яка забезпечує ефективність різноманітних зв'язків з навколишнім світом.

Еталоном міжкультурної взаємодії, в умовах глобалізації міжнаціональних і міждержавних відносин в усіх галузях є гостинність.

Гостинність це надважливий атрибут у соціокультурному сервісі. Гостинність як традиція привітного ставлення до іншої людини, спрямовує і організовує життя, є особливим способом самореалізації, формує відповідний тип мислення та моделі поведінки, світосприйняття та визначення свого місця в цьому світі. Вона виступає як певний морально-релігійний та соціально-правовий інститут, що регулює достатньо складний ритуал з прийому гостя.

З'явившись одночасно з людським суспільством, поступово набуваючи форму моральної чесноти, ставши частиною культури народів світу, гостинність не втратила своєї актуальності і унікальності на сьогоднішній день.

Аналізуючи наукові дослідження останнього десятиріччя, робимо висновок, що гостинність є одним з фундаментальних понять людської цивілізації, індустрією, яка забезпечує розвиток туризму, готельного та ресторанного бізнесу, громадського харчування, відпочинку і дозвілля, організації стосунків різноманітних заходів тощо. Звичайно, це свідчить про нерозривний зв'язок індустрії туризму та гостинності. У науковій та популярній літературі часто вживається поняття "гостинність", яке досліджується науковцями з різних позицій як соціально-економічне, культурне та морально-етичне явище.

Французький філософ Ж.Дерріда пропонує розглядати гостинність, як загальний безумовний закон. Він отожднює гостинність і етику – етичне ставлення і гостинність.

У контексті культурології гостинність висвітлюється як цінність, соціокультурний феномен, надбання цивілізації. Це поняття розглядається у вимірах ментальності, національного характеру та світогляду, зокрема в працях Л.Тевено, А.Філоненко, Є.Ярославського, Л.Моргана, М.Зібера, Б.Малиновського.

Мета нашого дослідження: проаналізувати сучасну картину гостинності як форму спілкування міжкультурної комунікації.

На сучасному етапі розвитку суспільства йдеться з одного боку, про автоматизацію суспільства, а з іншого – про глобалізацію суспільних процесів, гостинність втрачає своє значення як механізм інтеграції. Французький дослідник А.Монтандон зазначає, що відбулася суспільна історична еволюція в результаті якої гостинність трансформувалася і за змістом, і за формою [2, с.62].

Висвітленню питання гостинності приділяють увагу дослідники процесу комунікації, зокрема крос-культурної взаємодії. Вони визначають моделі поведінки, детермінати ситуації взаємодії і вважають, що людина засвоює культурні стандарти або шаблони поведінки в різноманітних ситуаціях взаємодії на різних рівнях. Дослідженням цього аспекту займалися Ж. Абрік, В. Вагнер, У. Дуаз, І. Маркова, Я. Паркер.

Сучасну гостинність природно слід розрізняти як взаємодію між індивідами і гостинність як суспільний прояв (гостинність державна, церковна, інституційна), «державна або офіційна гостинність VIP-персон», в основі якої лежить «протокол прийому гостей», де найбільше зберігається національно-інтернаціональний дух гостинності. Адже дотримання протоколу зустрічей зобов'язує враховувати традиції, звичаї та умовності двох і більше сторін. Яскравим прикладом творчих основ міжкультурної комунікації, збереження національних традицій, міжкультурного обміну, поваги до гостя і дотримання

канонів гостинності, можуть служити зустрічі і переговори на вищому рівні лідерів держав.

В сучасному світі існують дві моделі державної гостинності:

по-перше модель мультикультурності (культурний плюралізм [4, с. 220]) протягом тривалого часу реалізується в країнах Євросоюзу. У рамках мультикультуралізму держава допомагає мігрантам зберегти свою культуру і національну ідентичність;

по-друге, це модель асиміляції [4, с.230] яскравим прикладом якої є США. У рамках цієї моделі в суспільство можливо потрапити на умовах формування нової ідентичності в обмін на культурно національні відмінності. Це призводить до втрати або вестернізації національних культур, до прагматичного підходу у гостинності;

-«політико-національна гостинність» – це прийом іноземних громадян, їх інтеграція в інше середовище. Подолання культурної чужорідності. Коли ми, зараз, так багато говоримо про толерантність, слід звернути увагу на європейський досвід роботи в даному напрямку.

Німецький філософ Е.Кант одним з перших проаналізував питанням про права іноземців. В трактаті «О вечном мире» він стверджує, що право всевітнього громадянства повинно бути обмежено умовами всезагальної гостинності. Автор уточнює, що право на гостинність, «право пришельця, не розпространяється далі, ніж можливість зав'язати отношения с коренными жителями» [1, с. 24] – іноземці не отримують права власності чи політичні права.

- «корпоративна гостинність»: організація прийому нових співробітників в фірми, установи, яка народжує в людині почуття колективізму, причетності і усвідомлення себе в новій якості. Не випадково, існували і відроджуються урочисті заходи такі, як «Посвячення в студенти, професію та ін.»

- «ритуальна гостинність», останнім часом втрачає свій сакральний підтекст, і часто носить театралізований характер, або просто описується в різних джерелах як архаїчне явище;

- «сімейно-родинна гостинність», яка останнім часом втрачає своє значення. Сімейні зустрічі виглядають як «архаїчне» явище. Усі ділові контакти, ювілеї та пам'ятні зустрічі проходять в ресторанах, кафе. Тепер, за західним зразком, майже не запрошують додому, в гості – як ділових партнерів, колег, так і друзів, родичів. Відсутність бажання приймати гостей вдома, пояснюється зайнятістю. Через зміни економічних умов у країні приймати гостей вдома стає не популярним. Звідси віртуальне спілкування становиться більш комфортним і вже слід говорити про новий вид гостинності – «віртуальний».

Різні види і форми гостинності у своїй основі містять головні постулати міжкультурної комунікації – творчу взаємодію, терпимість до унікальності іншого, прагнення дізнатися причину іншої поведінки, зрозуміти і прийняти її. У гостинності це виражається таким чином, що найбільш розвинені, ритуально-церемоніальні форми розраховані на гостя, який прибув здалеку; і гість, і

господар прагнуть зрозуміти і дотриматися правила поведінки один одного, і у кожного є свої права та обов'язки.

Гостинність постає у вигляді ритуально-ситуативної гри, де головні рольові учасники – господар і гість, неминуче зіткнувшись з проблемами міжкультурного взаєморозуміння, знаючи культурні коди, прийняті в рідному середовищі проживання, повинні розуміти і прийняти інший спосіб мислення і поведінки;

- «ділова гостинність» - напрямок, який виділяється у сучасному діловому світі міжкультурної комунікації, головною метою якого є встановлення довгострокових і багатосторонніх зв'язків між партнерами і, відповідно, збільшення доходів. Облік національних особливостей ділового спілкування сприяє досягненню високого рівня переговорного процесу і підвищення якості роботи. Звичайно, розвиток міжнародних зв'язків, зростання глобалізації, свобода пересування призводить до «розмивання» національних кордонів. Саме тому, щоб бути готовим до нових форм міжособистісного спілкування і новим принципам ведення діалогу, так важливі своєчасно отримані знання про культуру, традиції та звичаї різних народів.

Слід зазначити, що проблеми міжкультурних комунікацій в сфері індустрії гостинності найбільш поширені й вразливі, це стосується як відносин між клієнтами і службовцями, так і в середині організацій. Так, аналізуючи про етнічне розмаїття Д. Уокер передбачає: «У ХХІ ст. чверть або навіть третина робочої сили індустрії гостинності буде належати до етнічних меншин», а кажучи про міжкультурні бар'єри, він підкреслює: «Етнічна і культурна строкатість – факт реальності, і тому необхідно визнати наявність цієї проблеми і навчитися з нею справлятися [5, с. 350].

Таким чином, можна зробити висновки, що гостинність відіграє важливу роль з початку історії свого розвитку, створюючи надійну платформу для плідної міжкультурної комунікації протягом віків.

Список використаних джерел:

1. Кант И. К вечному миру / Иммануил Кант; пер. с нем. И. А. Шапиро // Кант И. Собр. соч. : в 6 т. – Т. 6. – М. : Мысль, 1966. – С. 5-23.
2. Монтандон А. Гостеприимство : этнографическая мечта? / Ален Монтандон ; пер. с фр. Е. Гальцевой // Новое литературное обозрение. –2004. – №1 (65). – С.61 –70.
3. Пазенок В.С. Філософія туризму в системі філософського знання / В.С. Пазенок // Наукові списки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки / Гол. ред. В.С. Пазенок. – К.:КУТЕП, 2010. – Випуск 8 – С. 7–22.
4. Традиционные и современные модели гостеприимства: материалы российской–французской конференции , 7–8 октября 2002 г. / Сост.: А. Монтандон и С. Н. Зенкин; Рос. гос. Гуманитар. ун–т, Ин–т высш. гуманитар.

Исслед., Ун–т им. Б. Паскаля, Центр изучения новых и новейших лит. – М.: Изд–во РГГУ, 2004. – 262 с.

5. Уокер Дж. Р. управление гостеприимством. Вводный курс: ученик для студентов вузов / Дж.Уокер; пер. с англ. В.Н. Егорова. – М. : ЮНИТИ–ДАТА, 2006–852 с.

Гнатів З. Я.,

кандидат філософських наук, доцент
доцент кафедри методики музичного
виховання і диригування Дрогобицького
державного педагогічного університету
імені Івана Франка,
м. Дрогобич

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК ОДНА ІЗ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ ЯКІСНОГО ОНОВЛЕННЯ ОСВІТИ

Проблема виховання сучасної людини Культури, оптимальні шляхи розвитку якої знаходяться в площині мистецько-культурного освітнього простору – це проблема морально-етичної спрямованості, універсальна модель усвідомленого людського буття в процесі творення цивілізації. Особистість ХХІ століття – це, насамперед, культурна, освічена особистість. Утвердження гуманізму для людини і в людині здійснюється тільки через культуру.

Українська національна освітньо-виховна система (суб'єкти навчання і виховання, навчальні заклади, керування освітою, освітня наука, методологія освіти, стандарти освіти, освітні технології) формувалася і розвивалася у єдності теорії і практики, зокрема з урахуванням освітньо-виховного потенціалу мистецтва та культури як форми суспільної свідомості та культурної практики.

Кожна людина прагне бути щасливою у сучасному динамічному глобалізованому світі, жити у цивілізованій правовій державі, яка враховує, захищає та виражає інтереси своїх громадян, символізує духовні ідеали, національний характер тощо та забезпечує повноцінне існування суспільства. Цивілізаційний поступ держави, будучи обумовлений економічним, політичним і культурним розвитком суспільства, неможливий без такого феномену як культурна освіченість. Залежність всіх сфер життєдіяльності від знань є очевидною. Підвищення рівня культурної освіченості в державі є одним з важливих завдань сучасності, що робить актуальними пошуки вдосконалення едукативного процесу в галузі освітніх, педагогічних наук.

Формування суспільства освічених людей – одна з ключових ознак сьогодення. У сучасних соціокультурних умовах, як зауважує Б. Неменський,